

Europska
komisija

Živjeti dobro unutar granica našeg planeta

Sedmi program djelovanja za okoliš – opći Program djelovanja Unije za okoliš do 2020.

Politika Unije o zaštiti okoliša već je od druge polovice 1970-ih godina vodeća akcijskim programima s prioritarnim ciljevima koje je potrebno osigurati u određenom vremenskom periodu. U studenome 2013. Europski parlament i Vijeće Europske unije usvojili su aktualni, sedmi program djelovanja u ovom nizu programa koji obuhvaća razdoblje do 2020. godine.

Putem ovog Programa djelovanja za okoliš (PDO), Unija se usuglasila da će, uz istovremeno poštivanje prirodnih granica Zemlje, povećati svoj trud u zaštiti prirodnog kapitala, potaknuti resursno učinkoviti rast s niskom razinom emisije CO₂ i inovacije te zaštititi zdravlje i blagostanje svojih građana.

Ova zajednička strategija usmjeravat će buduće akcije institucija i država članica Unije koje imaju zajedničku odgovornost u provedbi i postizanju prioritarnih ciljeva programa.

Ovaj program vođen je dugoročnom vizijom:

“ Godine 2050. živimo dobro, unutar ekoloških ograničenja planeta. Naše blagostanje i zdrav okoliš proizlaze iz inovativnog, kružnog gospodarstva u kojem se ništa ne gubi i u kojem se prirodnim resursima upravlja na održiv način, a bioraznolikost se štiti, vrednuje i održava tako da se pojačava otpornost našeg društva. Naš rast s niskom razinom emisije CO₂ već je dugo odvojen od korištenja resursa, što određuje tempo za sigurno i održivo globalno društvo. ”

Prema Svjetskoj zdravstvenoj organizaciji procjenjuje se da je ekološki učinak okoliša odgovoran za 20% smrtnih slučajeva u Europi. Europa je već postavila visoke standarde za kvalitetu zraka, no u mnogim je gradovima onečišćenje veće od dopuštene razine. Program djelovanja za okoliš navodi obveze po pitanju poboljšanja provedbe postojećeg zakonodavstva te po pitanju osiguravanja daljnjeg smanjenja onečišćenja zraka i zagađenja bukom. Program također iznosi dugoročnu viziju za **netoksični okoliš** te predlaže rješavanje rizika povezanih s uporabom kemikalija u proizvodima i kemijskim mješavinama, a posebice onih koje ometaju rad endokrinog sustava. Usporedo s time, predvidljivi okvir s većim ulaganjem u znanje trebao bi potaknuti inovacije i razvoj rješenja s boljom održivošću.

Čvrsti temelj

Novi program obuhvaća «okvir za potporu» koji sadrži sljedeća četiri prioritetna cilja kojima će Europa lakše postići ove ciljeve: bolje provođenje zakonodavstva, bolja informiranost poboljšanjem baze znanja, bolje i mudrije ulaganje za okoliš i potpuna integracija pitanja u vezi s okolišem i drugih politika.

4. Poboljšana **provedba** postojećeg zakonodavstva donijet će brojne koristi. Prema studiji Komisije iz 2012. godine, potpuna provedba zakonodavstva EU-a o otpadu trebala bi uštedjeti 72 milijarde eura godišnje, povećati godišnji promet sektora gospodarenja otpadom i recikliranja u EU-u za 42 milijarde eura te stvoriti 400 000 novih radnih mjesta do 2020. Ukoliko se provede na pravi način, osim koristi za okoliš, zakonodavstvo EU-a o okolišu stvara jednaka pravila igre i omogućava mogućnosti na jedinstvenom tržištu za održiva ulaganja.

Program djelovanja za okoliš uviđa važnost većeg pristupa javnosti informacijama poboljšavanjem razumijevanja o ekološkim pitanjima i pomažući ljudima u stvaranju boljeg okoliša. Program prepoznaje potrebu za naprednijim sustavom inspekcija i nadzora kao i za boljim pristupom pravosuđu u ekološkim pitanjima.

5. Znanstveno istraživanje, nadzor i izvještavanje o razvojjima u vezi okoliša pokazatelji su našeg većeg razumijevanja okoliša. Građani i donositelji politika moraju imati veći pristup **bazi znanja** kako bi se politika temeljila na čvrstom razumijevanju stanja u okolišu. Istovremeno, načelo opreznosti¹ i dalje će biti vodilja Unije po pitanju donošenja odluka u ovom području.

Naša trenutna saznanja govore nam da je potrebno neposredno djelovanje na području klimatskih promjena, gubitaka vrsta, okolišne minimalne vrijednosti i ekološke prijelomne točke, no problemska su pitanja izrazito složena i potrebno je nadograditi naše znanje ako želimo učinkovitiji pristup. Cilj je Programa djelovanja za okoliš riješiti ove izazove poboljšavanjem načina prikupljanja, upravljanja i korištenja podataka i drugih informacija diljem Unije, ulaganjem u istraživanje kako bi se znanja obogatila te razvijanjem sustavnijeg pristupa novim rizicima i rizicima u nastanku.

6. Kako bismo postigli ciljeve iz programa, bit će potrebna odgovarajuća **ulaganja i inovacije javnih i privatnih izvora** u proizvode, usluge i javne politike. Ovo je moguće samo ako su učinci na okoliš dobro objašnjeni i ako **tržišni signali** točno prikazuju štetu okolišu. Ovo uključuje sustavniju primjenu načela "zagađivač plaća", postupno ukidanje subvencija štetnih za okoliš, prebacivanje tereta oporezivanja s rada na zagađivanje i širenje tržišta za ekološku robu i usluge. Primjerice, u Programu djelovanja za okoliš predloženo je da se 20% sredstava iz proračuna za razdoblje 2014. - 2020. usmjeri ka ublažavanju klimatskih promjena i prilagodbu na klimatske promjene. Sve više poduzeća uviđa prednost širenja na eko-inovacije i pokretanja novih tehnologija, zatim prednosti mjerenja učinaka na okoliš njihovih poduzeća te pružanja informacija u vezi s okolišem svojim ulagačima i klijentima u godišnjim izvještajima. Program djelovanja za okoliš navodi načine kojima se ovo može dalje razvijati.

7. Četvrti okvir za potporu u programu jest bolja **integracija** ekoloških pitanja u druge sektorske politike poput regionalne politike, poljoprivredne, ribarstva, energije i prometa. Sustavna procjena ekoloških, društvenih i ekonomskih učinaka na inicijative sektorskih politika i cjelovita provedba zakonodavstva o procjeni učinaka na okoliš omogućit će bolje donošenje odluka i koherentne pristupe koji će donijeti višestruku korist.

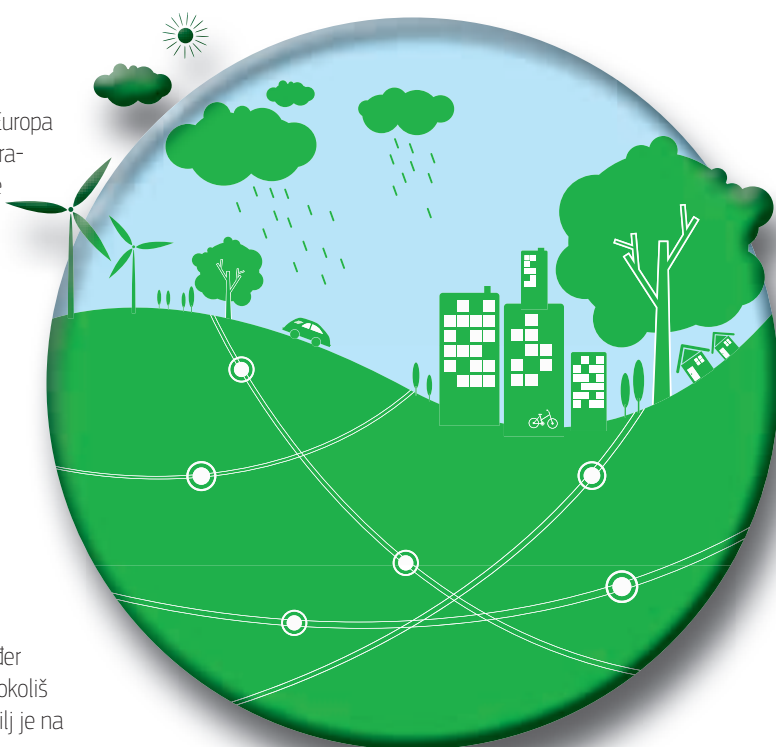
¹ Kako je određeno Ugovorom o funkcioniranju Europske unije (TFEU), cilj je načela opreznosti osigurati višu razinu zaštite okoliša putem preventivnog donošenja odluka u slučaju rizika: http://europa.eu/legislation_summaries/consumers/consumer_safety/l32042_en.htm

Lokalni, regionalni i globalni izazovi

Dva dodatna prioritetna cilja upotpunjuju program.

8. Prvi je cilj pomoći **gradovima** u ostvarivanju **veće održivosti**. Europa je gusto naseljena, a predviđa se da će do 2020. godine 80% građana živjeti u gradovima ili u blizini gradova. Gradovi često dijele iste probleme poput loše kvalitete zraka, velike razine buke, emisije stakleničkih plinova, oskudnost vodom i otpad. Ovi se problemi moraju rješavati zajedničkim radom. Upravo je zbog toga cilj Programa djelovanja za okoliš promicanje i širenje inicijativa koje potpomažu inovaciju i dijeljenje najboljih praksi u gradovima. Cilj je **do 2020. godine** osigurati u većini **gradova u EU provođenje politika za održivo urbano planiranje i projektiranje** za čiju svrhu trebaju koristiti sredstva EU-a.

9. Posljednji prioritet obuhvaća **širi globalni izazov**. Mnogi prioritetni ciljevi iz Programa djelovanja za okoliš mogu se postići u suradnji sa zemljama partnerima ili globalnim pristupom. EU i države članice predane su učinkovitijem angažmanu u radu s međunarodnim partnerima na usvajanju ciljeva održivog razvoja nakon konferencije Rio+20. Program djelovanja za okoliš također predlaže sagledavanje daljnjih koraka za smanjenje učinaka na okoliš i izvan granica EU-a. «Živjeti dobro unutar granica našeg planeta» cilj je na globalnoj razini.

© iStock

© iStock

Poveznice

Više informacija o Općem programu djelovanja Unije za okoliš do 2020. možete pronaći ovdje:

<http://ec.europa.eu/environment/newprg/index.htm>

Pored toga, na mrežnoj stranici GU Okoliš možete pronaći dodatne informacije o politikama i akcijama:

http://ec.europa.eu/environment/index_hr.htm

Ured za publikacije

doi:10.2779/58765

ISBN 978-92-79-33908-0

9 789279 339080